

BACHELOROPPGAVE

Barns personvern i pedagogisk dokumentasjon

EMNEKODE : BAC-H003
KAND. NR. : 20

Dronning Mauds Minne Høyskole
Anders Jordet 2014

Innhold

1. Innledning	s. 3
1.1 Problemstilling	s. 3
1.2 Disposisjon	s. 3
2. Teori	s. 4
2.1 Begrepsforklaringer	s. 4
2.2 Digital kompetanse	s. 5
2.3 Barnehagens digitale tilstand	s. 6
2.4 Dokumentasjon	s. 6
2.5 Barns medvirkning	s. 7
2.6 Foreldresamarbeid	s. 8
2.7 Personvern	s. 9
2.7.1 Etske utfordringer	s. 10
3. Metode	s. 10
3.1 Metodevalg	s. 10
3.2 Valg av informanter	s. 11
3.3 Databehandling	s. 12
3.4 Etske retningslinjer	s. 12
3.5 Metodekritikk	s. 13
3.5.1 Validitet	s. 13
3.5.2. Reliabilitet	s. 13
4. Funn	s. 14
4.1 Barnehage A	s. 14
4.2 Barnehage B	s. 16
5. Drøfting	s. 17
5.1 Digital kompetanse	s. 17
5.2 Dokumentasjon	s. 18
5.3 Barns medvirkning	s. 19
5.4 Foreldresamarbeid	s. 19
5.5 Personvern	s. 20

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

5.6 Ethiske utfordringer	s. 21
6. Avslutning	s. 22
7. Kilder	s. 23
8. Vedlegg	s. 25
8.1 Intervjuguide	s. 25

1 Innledning

I temaheftet om IKT i barnehagen (Kunnskapsdepartementet 2006a) står det skrevet at «Stadig flere barnehager bruker Internett som en kommunikasjonskanal mellom barnehagen og omverdenen» (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 26). Dette gjelder også for dokumentasjonen i barnehagen, siden internett mer eller mindre har blitt allemannseie, og den teknologiske utviklingen som barnehagen har hatt de siste årene har ført til mange nye måter å gjøre dokumentasjonsarbeid på i barnehagen (Svenning 2011, s. 31). Men hvordan jobber egentlig barnehagen med dokumentasjon, samtidig som de til enhver tid skal ivareta barnas personvern?

1.1 Problemstilling

Som student ved Dronning Mauds Minne, Høyskole for førskolelærerutdanning, med fordypning i IKT, var det et krav for oppgaven min at jeg måtte velge et tema innenfor IKT i barnehagen. Jeg bestemte meg relativt tidlig i prosessen om at jeg ville ta utgangspunkt i barnas personvern, siden jeg tenker at dette er et tema som er veldig relevant i forhold til den teknologiske utviklingen samfunnet vårt har hatt i de siste årene, og ikke minst kommer til å ha i årene som kommer.

Den første problemstillingen min var vel på plass etter den første veiledningen min, og den lød som følger «Hvordan arbeider barnehagen med barns personvern?». Etter at denne problemstillingen var på plass, begynte jeg å lese meg opp på relevant teori. Jeg oppdaget etter en stund at problemstillingen var i bredeste laget, og jeg bestemte meg for å avgrense problemstillingen til at den skulle omhandle personvern i forhold til dokumentasjon. Den endelige problemstillingen lyder som følger: «Hvordan ivaretar barnehagen barns personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?».

1.2 Disposisjon

Oppgaven starter med redegjørelse for teorien jeg har brukt i oppgaven min. I denne delen av oppgaven har jeg prøvd å trekke ut det viktigste fra teorien som jeg tenker er relevant til min oppgave. Etter teori kapittelet følger metode delen min. I denne delen av oppgaven har jeg

beskrevet metoden jeg har brukt for å samle in data til oppgaven. Jeg har også prøvd å begrunne hvorfor jeg valgte denne metoden og valg av informantene jeg brukte, samtidig som jeg også har prøvd å rette et kritisk blikk mot metoden jeg har valgt. Deretter presenterer jeg funnene mine etter forskningen, og drøfter de i lys av teorien jeg har funnet. I drøftingskapittelet har jeg prøvd meg på noen underoverskrifter, men jeg opplevde at drøftingen fløt litt sammen uavhengig av underoverskriften. Til slutt i oppgaven kommer avslutningen, hvor jeg skal samle alle trådene.

2 Teori

2.1 Begrepsforklaringer

IKT – IKT står for Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (Bølgan 2009a, s. 5). I dag brukes som oftest begrepet IKT, mens tidligere ble begrepet IT benyttet, som står for bare informasjonsteknologi. Før det ble hetende IT, het det elektronisk databehandling (EDB) (Bølgan 2009a, s. 12). Grunnen til at det i dag heter IKT er fordi internett har blitt allemannseie, og vi bruker internettet til å kommunisere med hverandre ved for eksempel chatt, mobiltelefon og epost (Bølgan 2009a, s.12). «Vi kan si at IKT er alt som gjør det mulig for oss å skaffe oss informasjon, å kommunisere med hverandre og alle digitale verktøy som påvirker omgivelsene på en eller annen måte» (Kunnskapsdepartementet 2006a s. 7). Dermed omfatter begrepet alt fra mobiltelefoner til datamaskiner (Kunnskapsdepartementet 2006a s. 7).

Digitale verktøy – Som jeg var inne på ovenfor, er digitale verktøy alle de hjelpemidler som gjør det mulig for oss og kommunisere med hverandre og å sende og motta informasjon i forskjellige formater (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 7). «Begrepet IKT kan fort bli knyttet til myter og fordommer når det gjelder yngre barn» (Bølgan 2009a s. 13). Ut i fra dette har Bølgan (2009a) prøvd å distansere seg bort i fra det «skumle» og store begrepet IKT, til det mere skapende og- for å bruke hennes egne ord «verkstedpregede begrepet» (Bølgan 2009a, s. 13) digitale verktøy. Ved å bruke begrepet «digitale verktøy» legger man mere vekt på IKT som et verktøy i forhold til det pedagogiske arbeidet som gjøres i barnehagen. Det er

viktig å presisere at det er det pedagogiske arbeidet i barnehagen som er det viktige, og ikke de forskjellige digitale verktøyene i seg selv (Bølgan 2009a, 13).

Publisering – Med publisering mener jeg all opplasting av dokumentasjon fra barnehagehverdagen opp på internett, være det seg hjemmesider, blogger eller gjennom andre sosiale medier.

2.2 Digital kompetanse

Begrepet digital kompetanse kommer fra oversettelsen av de engelske uttrykkene «media literacy» og «digital literacy» (Erstad 2008, s. 126). Bølgan (2009a) skriver «Å ha digital kompetanse innebærer å kunne bruke ulike digitale verktøy og ha evne til å velge det eller de verktøyene som passer best i den situasjonen man til enhver tid befinner seg i» (Bølgan 2009a, s. 153). Tradisjonelt sett har kompetanse blitt sett på som summen av de ferdigheter, kunnskaper og holdninger man har (Gotvassli 2004, s. 74), og det gjelder også for digital kompetanse.

Kompetanseutvikling er selvsagt essensielt for å oppnå kompetanse. Det er styreren i barnehagen sin oppgave å skape rom og forutsetninger for at personalet skal få utviklet sin digitale kompetanse, ved samtale med andre i personalet, refleksjon rundt bruk av digitale verktøy og diskusjon med andre i personalgruppen (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 36). Det er også styreren i barnehagen som har ansvar for at kompetanseutviklingen oppleves som lystbetont og spennende for de barnehageansatte, siden kompetanseutvikling ofte kan føre med seg frustrasjon og angst hos personalet (Bølgan 2009a, s. 153). Bølgan (2009a) skriver «Frustrasjon er sannsynligvis en del av enhver endringsprosess, og en nødvendig del av det å lære» (Bølgan 2009a, s. 153).

Det er ingen tvil om at det er begrenset med digital kompetanse ute i barnehagene (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 36). For ansatte i barnehagen som ikke har noe særlig med digital kompetanse kan det være vanskelig å vite hvilken plass digitale verktøy har i forhold til det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Økt digital kompetanse vil også øke personalets vilje til å bidra med arbeidet med digitale verktøy (Bølgan 2009a, s. 165).

Bølgan (2009b) deler opp synet på digitale verktøy i fire forskjellige kategorier: de negative, de nølende, de positive, men vaksomme og de udelt positive (Bølgan 2009b, s. 53). De

negative og nølende utgjør 34% og 29% av personalet i barnehagen. Det kommer fram at det var mangelen på digital kompetanse som var grunnen til at de havnet i denne kategorien, og ikke at de tvilte på teknologien i seg selv. Det virket også som om at personalet vegret seg for å la barna bruke de digitale verktøyene som var i barnehagen (Bølgan 2009b, s. 53). De positive, men vaksomme og de udelt positive utgjorde henholdsvis 18% og 19% av personalet i barnehagen. Hos personene i disse kategoriene kunne barna bruke de digitale verktøyene i større grad selv, og de var lettere tilgjengelig for barna. Det kom også frem at de var fornøyde med barnehagens digitale tilstand (Bølgan 2009b, s. 54).

2.3 Barnehagens digitale tilstand

I regi av Fornyings- og administrasjonsdepartementet ble det i 2008 gjennomført en større undersøkelse av hvilke digitalt utstyr som var tilgjengelig i de norske barnehagene (Bølgan 2009c, s. 2). I denne rapporten kommer det blant annet fram at i 99% av norske barnehager finnes det stasjonære og/eller bærbare datamaskiner. Det kommer også fram at det ofte bare er en datamaskin og at den befinner seg inne på styrerens kontor. Ellers varierer det i ganske stor grad hvilke digitale verktøy som finnes ute i barnehagene, men noen går igjen i de fleste barnehagene, som for eksempel CD- spillere og Digitalkameraer (Bølgan 2009c, s. 8). 95% av barnehagene oppgav at de hadde internett tilkobling i barnehagen.

Videre kommer det fram at 66% av intervjuobjektene svarte at barna fikk ta bilder av det som skjer i barnehagen. Bildene barna tar blir derimot ikke brukt som dokumentasjon i særlig stor grad, da bare 3% svarte at bildene ble brukt til nettopp det (Bølgan 2009c, s. 13).

2.4 Dokumentasjon

I Rammeplanen (2006b) står følgende «Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres, og vurderes» (Kunnskapsdepartementet 2006b, s 53). Det presiseres ikke hvilke metoder som skal brukes i dette arbeidet, men at barnehagen står fritt til å bruke metoden som passer best til barnehagens forutsetninger og behov (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 53). Videre står det at «Viten om personalets arbeid og barnas virksomhet i barnehagen er viktig som grunnlag for barnehagens utvikling» (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 55). Refleksjon og samtale rundt dokumentasjonen kan få

frem mange synsvinkler og måter å tolke forskjellige situasjoner på, siden dokumentasjonen gir oss innsikt i barnehagehverdagen (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 55).

Bølgan (2009b) skriver at det virker som om personalet i barnehagen ikke skiller noe særlig mellom dokumentasjon og pedagogisk dokumentasjon, og at personalet kanskje ikke er bevisste nok på hva forskjellen egentlig er (Bølgan 2009b, s. 117). Dokumentasjon i seg selv betyr å bevise at noe har skjedd. Begrepet pedagogisk dokumentasjon stammer fra Reggio Emilia, og betyr å «fortelle en faglig historie» (Kvistad og Søbstad 2013, s. 199). Altså blir dokumentasjonen tatt et skritt videre og blir gjenstand for faglige samtaler og refleksjoner, som igjen ligger til grunn for videre utvikling av det pedagogiske arbeidet (Åberg og Taguchi 2012, s. 22). «Personalets refleksjoner over det dokumenterte, enten det gjelder barns uttrykk eller de voksnes egne uttrykk, er viktige prosesser i pedagogisk dokumentasjon. Kilden til ny viten og forståelse ligger her» (Kvistad og Søbstad 2013, s. 201).

I takt med at barnehagen har fått et mere digitalt innhold med digitale verktøy og et større krav om digital kompetanse, har også Reggio Emilia forandret seg i takt med utviklingen samfunnet har tatt de siste årene, og har fått moderne teknologi integrert i sin pedagogikk (Bølgan 2009b, s. 118). Det har også blitt flere muligheter for pedagogisk dokumentasjon de seneste årene på grunn av den teknologiske utviklingen barnehagen har hatt, blant annet ved hjelp av digitalkamera, videokamera, smart Board og datamaskiner (Svenning 2011, s. 31).

2.5 Barns medvirkning

I rammeplanen (2006b) står det «Barn har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 17). I tillegg til at det er implementert i rammeplanen (2006b), har det også en egen § i lov om barnehager. Der står det blant annet at:

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

(Kunnskapsdepartementet 2006c, § 3.).

Konsekvensen ved at det er lagt såpass stor vekt på medvirkning både i rammeplanen (2006b) og lov om barnehager (2006c), er at barnehage ikke kan velge bort medvirkning (Svenning 2011, s. 65). Her kommer vi også tilbake til den digitale kompetansen til personalet som jeg nevner ovenfor. Personalet i barnehagen bør alltid være bevisst på hvordan digitale verktøy kan brukes i arbeidet med pedagogisk dokumentasjonsarbeid, og på hvordan de i større grad kan få barna med på dokumentasjonsprosessen (Bølgan 2009b, s. 121).

2.6 Foreldresamarbeid

Samarbeidet med barnas hjem står også sentralt i rammeplanen (2006b), der står det blant annet «Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om og begrunnelse for barnehagens virksomhet og invitere foreldrene til medvirkning» (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 20). Foreldrenes syn på digitale verktøy og bruken av disse i barnehagen vil variere i stor grad. Noen foreldre vil være åpne og positive til bruken av de digitale verktøyene i barnehagen, mens enkelte nok vil være mere skeptiske og kanskje mene at det går utover andre sider ved barnehagen som mere tradisjonelle leker og ute leik (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 15). Her kommer vi nok en gang tilbake til at det er viktig med digital kompetanse hos personalet i barnehagen, siden foreldre har behov for tilstrekkelig informasjon angående digitale verktøy og de digitale verktøyenes posisjon i dagens barnehage (Kunnskapsdepartementet 2006a. s. 15).

I forhold til dokumentasjon fra barnehagehverdagen, vil foreldrene ha en mye større interesse for arbeidet som gjøres viss arbeidet er synlig for foreldrene. De vil også oppnå en høyere forståelse av arbeidet som gjøres, og det ble lettere for de å snakke med barna om hva de gjorde i barnehagen (Åberg og Taguchi 2012, s. 24). Dette er noe som bare blir viktigere med tiden, siden flere og flere barn stadig tilbringer mere tid i barnehagen. Dokumentasjonen kan derfor være ett av «leddene» mellom barnehagen og barnas hjem (Svenning 2011, s. 76).

2.7 Personvern

Ettersom internett har blitt en viktig portal for barnehagen til å kommunisere med omverdenen, har det også blitt et økt fokus på sikkerheten til barna. «Barnehagepersonalet må være spesielt tilbakeholdne med å publisere foto, navn og andre opplysninger om barn på Internett. Enhver som publiserer foto eller andre personopplysninger må forholde seg til personopplysningsloven» (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 26). Fotografier og annen dokumentasjon er personopplysninger, og skal behandles etter personopplysningsloven (2000).

I personopplysningsloven er personopplysninger definert slik «personopplysning: opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson» (Justis- og beredskapsdepartementet 2000, § 2.). I forhold til behandlingen av personopplysningene, skal databehandleren alltid ha en godkjennelse eller avtale på forhånd av den registrerte (Justis- og beredskapsdepartementet 2000, § 8.). I barnehagen må denne avtalen gjøres med foreldre eller foresatte, siden barna ikke er myndige. Noen barnehager bruker en samtykkeerklæring der foreldre eller foresatte krysser av om de godtar at det blir tatt bilder av deres barn i barnehagen (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 26).

Det er viktig å reflektere rundt va det er vi legger ut på nett og hvorfor vi gjør det, altså hva er det vi vil oppnå med dokumentasjonen og hvem er det vi dokumenterer for? Det er også viktig å reflektere over konsekvensene publisering av bilder kan ha for barna. I det samme øyeblikket et bilde er lagt ut på internett er det i praksis allemannseie, og det er umulig å fjerne et bilde som først er ute på internett (Bølgen 2009b, s. 97).

Dessverre ser ikke alle voksne det potensielle etterspillet publisering av personlig informasjon kan forårsake. Derfor er det viktig å være føre var i barnehagen, siden som med alt annet i barnehagen er det barnets beste som skal stå i fokus (Bølgen 2009b, s. 97). Datatilsynet gav i 2008 ut et hefte kalt I beste mening ... (Datatilsynet 2008). Dette hefte inneholder råd, meninger og synspunkter blant annet fra foreldre, pedagoger og barneombudet (Datatilsynet 2008).

2.7.1 Etske utfordringer

IKT i barnehagen medfører også en del etiske utfordringer, blant annet diskusjonen om makt mellom voksne og barn. «I enhver situasjon der voksne samhandler med barn, vil makt være ujevnt fordelt, og det påligger den med størst makt å gi fra seg noe av makten og behandle den andre med respekt» (Høiland og Winje 2010, s. 20). Høiland og Winje (2010) peker på at det ikke er noen forskjell mellom IKT og andre verktøy i barnehagen, men at IKT som alt annet kan brukes konstruktivt og destruktivt. «*Alle* handlinger som utføres i barnehagen, har etiske konsekvenser og må vurderes i lys av gjeldende verdier» (Høiland og Winje 2010, s. 20). Sando (2012) peker derimot på at det er viktig å se på IKT-etikk som noe eget, og at det i neste omgang gjør oss mere bevisst på utfordringene IKT byr på i arbeid med barna i barnehagen (Sando 2012, s. 53).

3 Metode

Metode er verktøyet vi bruker når vi skal undersøke noe. Man kan si at det er et hjelpemiddel for å samle inn data til oppgaven vi skal løse. Det er vanlig å skille mellom *kvalitative* og *kvantitative* metoder. De kvalitative metodene lar oppgaveskriveren gå mere i dybden, og den tillater en mere fleksibel og nær tilnærming til intervjupersonen. De kvantitative metodene på den andre siden, gir bredere datainnsamling og skjer uten direkte kontakt med intervjupersonen (Dalland 2012, s. 112).

3.1 Metodevalg

Jeg valgte kvalitativt intervju som metode for min datainnsamling og jeg bestemte meg ganske tidlig for at jeg ville intervju to styrere fra to forskjellige barnehager. Grunnen til at jeg valgte kvalitativt intervju var fordi jeg ønsket utdypende svar fra intervjupersonene, og jeg ønsket å kunne se på forskjellene mellom svarene som intervjupersonene gav meg. Intervjuet jeg gjennomførte med de to barnehagestyrerne var strukturert i den form av at jeg på forhånd hadde formulert spørsmål til intervjuet. Jeg valgte å ha strukturerte intervju siden det da i ettertid ville bli enklere å sammenligne svarene jeg fikk (Larsen 2012, s. 82). Dalland (2012

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

skriver «Jo mer strukturert intervju situasjonen er, desto lettere er det å ferdigstrukturere og analysere intervjuet senere» (Dalland 2012, s. 167).

I forkant av intervjuet laget jeg en intervjuguide, dette var som nevnt over for å holde intervjuet nogen lunde strukturert og på grunn av at intervju personene fikk anledning til å forberede seg på selve intervjuet. Jeg spurte også om intervju personene ønsket og få tilsendt intervjuguiden på forhånd, noe de begge takket ja til. I tillegg til at det blir lettere å sammenligne svarene i etterkant av intervjuet, blir også datamengden redusert og det blir lettere og behandle dataene i ettertid på grunn strukturen i intervjuguiden (Larsen 2012, s. 83).

I arbeidet med intervjuguiden la jeg stor vekt på at spørsmålene som jeg skulle stille ikke måtte være ledene på noen måte, eller at spørsmålene skulle være formulert på en slik måte at intervju personen ikke kunne svare kvalitativt (Larsen 2012, s 86). Jeg forberedte meg også godt i forkant av intervjuene, og hadde noen oppfølgingsspørsmål klare i tilfelle svarene jeg fikk ikke var tilfredsstillende.

3.2 Valg av informanter

Som nevnt ovenfor, bestemte jeg meg tidlig for å intervju to styrere fra to forskjellige barnehager. De to styrerne hadde jeg ved tidligere anledninger hatt kontakt med angående arbeidsoppgaver gjennom skolen. Dalland (2012) mener at det ikke er noe i veien for å finne intervju personer man kjenner fra før, og som man mener egner seg til oppgaven (Dalland 2012, s. 163).

Jeg så det også som tilstrekkelig å intervju kun to styrere, dette på grunn av at jeg regnet med at datamengden kom til å bli tilstrekkelig. Dalland (2012) skriver at «Det kvalitative intervjuet sikter mot å gå i dybden. Da kan ikke antallet intervju personer være for stort. Gode samtaler med en, to eller tre intervju personer kan gi mye stoff til en oppgave» (Dalland 2012, s. 165). Siden jeg også hadde kjennskap til begge styrerne, og hadde vært i begge barnehagene før, hadde jeg også et inntrykk av hvordan barnehagene jobbet med IKT. Dette var også en av grunnene til at jeg valgte nettopp disse to barnehagene. Slik sett kan man kalle det et strategisk valg (Dalland 2012, s. 163).

3.3 Databehandling

Jeg valgte å ta opp intervjuene ved hjelp av en lydopptaker. Det er flere grunner til at jeg valgte å bruke lydopptak, blant annet for å slippe å notere så mye, og slik igjen kunne konsentrere meg bedre for selve intervjuet, og på grunn av at lydopptak er et veldig nøyaktig hjelpemiddel, siden den fanger opp alt som blir sakt (Dalland 2012, s. 175). I forkant av intervjuet informerte jeg intervjupersonene om at jeg hadde planlagt å bruke lydopptak, og jeg forsikret meg om at dette var i orden for intervjupersonene.

Jeg forsikret også intervjupersonene om at det kun var jeg som skulle høre på lydopptaket, og om at det skulle slettes umiddelbart etter at intervjuene var transkribert, og at intervjuene skulle transkriberes samme dag som intervjuet ble avholdt (Dalland 2012, s. 169). Med en gang intervjuene var over, reiste jeg hjem og transkriberte intervjuene ved at jeg hørte på intervjuene igjennom lydopptakeren og skrev ned intervjuet etterhvert. Dalland (2012) mener at å transkribere et intervju ord for ord er den beste måten å bearbeide et intervju på, siden det tar vare på intervjuet ord for ord, og det gir en anledning til å gjenleve intervjuet (Dalland 2012, s. 179).

3.4 Etske retningslinjer

I tillegg til personopplysningsloven (Justis- og beredskapsdepartementet 2000) som jeg nevnte tidligere i oppgaven, er det også noen etiske tanker man må gjøre seg når man driver forskningsarbeid. Det dreier seg altså ikke bare om å følge regelverket, men også å reflektere rundt hvilke konsekvenser de forskjellige valgene man tar kan ha i arbeidet dataene man får fra intervjupersonen (Dalland 2012, s. 95).

I forkant av intervjuene jeg gjennomførte, informerte jeg intervjupersonene om hva det var jeg skulle skrive om, og hva som var planen videre med dataene jeg hadde samlet inn. Dette peker Dalland (2012) på som viktig i forhold til informert samtykke «Informanten skal vite hvordan denne informasjonen blir brukt, og hva hensikten er med undersøkelsen» (Dalland 2012, s. 105). I tillegg informerte jeg intervjupersonene om at det var et anonymt intervju, og at jeg hadde taushetsplikt. Noe Dalland (2012) trekker fram som veldig viktig «Forskning er avhengig av at informanter har tillit til at forskere har taushetsplikt om opplysningene de får gjennom sine undersøkelser» (Dalland 2012, s. 104).

3.5 Metodekritikk

Larsen (2012) peker på at det ofte kan være problematisk å behandle den store datamengden man får etter en kvalitativ metode (Larsen 2012, s. 26). Dette var noe jeg også kjente på i ettertiden av intervjuene mine. Ikke bare tok det lang tid å transkribere begge intervjuene, men det var også et omfattende arbeid med å behandle dataene i de to transkriberte intervjuene. I tillegg har vi intervjueffekten som også kan oppstå under en intervjusituasjon, og som kan være med å legge føringer for intervjupersonen og gjøre slik at datainnsamlingen ikke blir valid (Larsen 2012, s. 27). Om intervjueffekten har påvirket mine intervjupersoner kan jeg aldri være helt sikker på, men man kan prøve å unngå det ved at man formulerer og stiller spørsmålene på en måte som gjør at mine holdninger, eller min oppfattelse av det riktige svaret ikke skinner igjennom spørsmålet (Larsen 2012, s. 86).

Til tross for denne «kritikken» så tenker jeg fortsatt at det var den riktige måten å gjennomføre metode på for min del, selv om det var mye arbeid med å behandle den store datamengden. Jeg tenker da spesielt på dybden jeg fikk i datainnsamlingen min, og på reliabiliteten jeg oppnådde ved at jeg transkriberte intervjuene ordrett etter at intervjuene var ferdige (Dalland 2012, s. 169).

3.5.1 Validitet

Jeg tenker at metoden min gir meg en ganske høy grad av validitet, spesielt tenker jeg på hvordan jeg forberedte meg til intervjuene med de to styrerne, som jeg nevnte tidligere i oppgaven. Siden jeg valgte å sende intervjuguiden til styrerne på forhånd av intervjuet, fikk de muligheten til å forberede seg, og intervjuet hadde en klar gang etter spørsmålene jeg hadde formulert. For å forsikre meg ytterligere hadde jeg også noen oppfølgingsspørsmål som jeg kunne stille om intervjupersonen sporet av intervjuet, eller om jeg ikke fikk tilstrekkelig med opplysninger (Larsen 2012, s. 80).

3.5.2 Reliabilitet

Larsen (2012) mener at det kan være vanskeligere å sikre høy reliabilitet i kvalitative undersøkelser (Larsen 2012, s. 81). Dette kan være på grunn av at intervjupersonen påvirkes

av intervjueren, og slik igjen ikke svarer helt oppriktig. For eksempel om intervjupersonen mener at jeg som intervjuer har en klar formening om hva det er intervjupersonen burde svare på spørsmålet (Larsen 2012, s. 81). Jeg mener at den store prosessen i arbeidet med datainnsamlingen som den kvalitative metoden gir, også gir reliabilitet. Siden det krever nøyaktighet i behandlingen av datainnsamlingen, og at man ikke blander sammen de transkriberte intervjuene, men har god orden. Slik kan man i ettetid se på hvem som har sagt hva på en oversiktlig måte (Larsen 2012, s. 81).

4 Funn

For å sikre at det ikke skal gå an å spore oppgaven tilbake til barnehagene hvor intervjupersonene jobbet, har jeg valgt å kalle de to barnehagene for barnehage A og barnehage B.

4.1 Barnehage A

Intervjupersonen i barnehage A opplyste om at i barnehagen deres lå det kun en generell beskrivelse av barnehagen på internett, men at de har som mål i løpet av 2014, at hver avdeling skal legge ut en månedsoppdatering på internett. Intervjupersonen legger til at det har vært mange diskusjoner i forhold til hva barnehagen skal legge ut av sporbar informasjon om barna. Barnehage A skriver månedsoppsummering til foreldrene, som er felles for alle avdelingene på enheten. Intervjupersonen føyer til at denne månedsoppsummeringen inneholder veldig mye bilder av barna, og at de er nøye med å velge ut hvilke bilder som de bruker. Denne månedsoppdateringen legges ut på internett. Intervjupersonen legger også til at hun mener at nettsiden deres ikke skal være så omfattende at det blir vanskelig å vedlikeholde den.

Intervjupersonen fortalte at det var han/hun og sekretæren som har ansvar for å publisere innlegg og bilder på nettsiden deres, og at det var kun de to som hadde rollen som publisist i barnehage A. Intervjupersonen legger også til at tidligere hadde barnehagen en ansatt som hadde hovedansvaret for publisering av innlegg og bilder på nettsiden deres, men at hun sluttet. Etter at denne ansatte sluttet, har intervjupersonen ikke delegert bort ansvaret til noen

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

andre, men tatt det på seg selv. Intervjupersonen forklarer at han/hun er opptatt av at ikke hvem som helst i barnehagen skal kunne publisere. Han/hun legger til at det vurderes å gi en annen ansatt ansvaret for publisering i fremtiden.

I forhold til hvem som kan se innholdet på nettsidene, svarer intervjupersonen at siden de har en åpen nettside kan alle se innholdet. Intervjupersonen legger til at de ikke har ressurser til å ha lukkede nettgrupper hvor de kan legge ut en annen type informasjon.

Barnehagen har noen retningslinjer for publisering av informasjon om barna på internett, i form av retningslinjer som er utformet av kommunen de jobber i. Intervjupersonen legger også til at han/hun er veldig nøye med hvilke bilder som plukkes ut til publisering, og en godkjenning av foreldrene må ligge som grunn, og den fyller alle brukerne ut når de starter i barnehagen.

På spørsmål om foreldrene er informert om sitt barns personvern, svarer intervjupersonen at barnehagen har et godkjenningsskjema som er felles for alle barnehagene i kommunen, som foreldrene krysser av på når barnet starter i barnehagen. På denne måten får foreldrene anledning til å velge hva de vil, og eventuelt hva de ikke vil.

Intervjupersonen legger også til at når foreldrene har krysset av på godkjenningsskjemaet, forbeholder intervjupersonen seg retten til å velge hvilke bilder som publiseres. Men han/hun understreker igjen at det er veldig viktig at den informasjonen ikke er sensitiv, eller på noen måte støtende for hverken barna eller foreldrene. Barnehagen bruker også en del tid på å veilede foreldre i forhold til hvilke bilder de legger ut av sine barn.

Til slutt spurte jeg om de involverte barna vedrørende publiseringen på internett. Til dette svarte intervjupersonen at de prøvde å involvere barn og barnegrupper når de utarbeidet månedsoppsummeringene, for eksempel hvilke bilder som skulle være med, og hvilke opplevelser de sitter igjen med etter en arbeidsperiode eller et prosjektarbeid.

Intervjupersonen la også til at det var viktig for barnehagen at «barnesporene» skulle vises også i det de legger ut til foreldrene, og at det var forskjell på hvordan de forskjellige avdelingene i barnehagen klarte å gjennomføre det.

4.2 Barnehage B

Barnehage B har flere kanaler som de publiserer på. De har en hjemmeside som går igjennom kommunen, hvor de skriver litt om barnehagen, og barnehagens satsningsområder.

Intervjupersonen legger til at denne hjemmesiden har blitt utdatert i det siste, og at de har i større grad gått over til å bruke blogg, siden dette verktøyet tillater barnehagen å oppdatere mere kontinuerlig. Barnehagen jobber med å få til en lukket blogg for hver base. Barnehagen har også utarbeidet planer og retningslinjer for hva det er de skal publisere gjennom de forskjellige kanalene sine. De prøver og være gode på å formidle barnehagehverdagen gjennom dokumentasjonene som de publiserer, har gått over fra å skrive på tavlene i gangen til å publisere bildemateriale som dokumentasjon. Barnehagen bruker også epost, mest til å sende ut månedsplaner og oppsummeringer av månedsplaner.

Også barnehage B har faste blant personale som publiserer på internett. De har noen ansatte som er publisister. Intervjupersonen legger til at det er typisk at publisistene jobber i administrasjonen, og i barnehage B er det intervjupersonen som styrer, og styrerens sekretær som har rollen som publisist. I tillegg har barnehagen noen utvalgte på basene som publiserer. Publisistene publiserer på hjemmesidene, også har basene en ansvarlig som publiserer på bloggen. Intervjupersonen nevner også at det er en fordel med flere publisister, siden dette fører til at dokumentasjonen ikke blir så «snever» og at det ligger mye makt i publiseringsrollen

Hjemmesiden til Barnehage B er åpen for alle, men hær ligger det bare en generell beskrivelse av barnehagen, og litt om barnehagens satsningsområder. Bloggen derimot er lukket, slik at bare foreldrene til barna har innsyn. Intervjupersonen legger også til at de har foreldre som reserverer barna sine mot at de skal bli tatt bilde av, og at disse barna ikke blir med på bloggen.

Barnehagen har også noen retningslinjer de må forholde seg til i forhold til publisering av informasjon på internett. De har skjemaer som de til stadighet gjennomgår, siden de alltid kunne vært bedre. De har også et skjema som foreldrene krysser av på når barna deres begynner i barnehagen, hvor de da kan velge om dokumentasjon om deres barn skal publiseres på bloggen. De har også etiske retningslinjer som de til stadighet snakker om i personalgruppen.

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

Barnehagen innleder til en samtale med foreldrene til barna når barnet starter i barnehagen, hvor de går igjennom godkjenningsskjemaet, og de snakker om publisering i barnehagen, blant annet om forskjellene mellom eksternt og intern publisering, siden bloggen er lukket og hjemmesiden er offentlig. Barnehagen tar alle bildene av barna selv, og er veldig bevisst på hvilke bilder de tar. Har mange diskusjoner og samtaler om de som ikke har gode intensjoner på internett.

Barnehagen snakker også med foreldre om personvernet til barna i forhold til at bare de (foreldrene) skal ha adgang til bloggen. Foreldrene ønsker at flere medlemmer av familien skal ha innsyn. Intervjupersonen trekker også fram hvor enkelt det er å ta et skjermbilde for eksempel. De har etiske diskusjoner med foreldrene og de ansatte om sånne typer ting. Men barnehagen velger å ikke være helt fanatiske i forhold til dette, men personalet er forventet å reflektere rundt temaet.

Intervjupersonen sier at barna får lov å filme og ta bilder noen ganger i barnehagen, men at dette materialet ikke blir brukt som dokumentasjon, og at det ikke blir publisert.

5 Drøfting

5.1 Digital kompetanse

Etter det som kommer fram i intervjuene virker det som om at det er ganske store forskjeller i forhold til hvor langt de to forskjellige barnehagene har kommet med å tilegne seg digital kompetanse. Jeg tenker at en av grunnene til dette er barnehagenes satsningsområder, der barnehage B tydelig satser på IKT i barnehagen, mens det kanskje ikke har vært like mye fokus på dette i barnehage A. Jeg tenker også at det henger sammen med det Bølgen (2009a) skriver om at lite eller manglende kompetanse fører til heller lite bruk av digitale verktøy i barnehagen (Bølgen 2009a, s. 165).

En annen ting jeg tenker kan være en avgjørende faktor i utviklingen av digital kompetanse, er styrerens personlige engasjement for IKT i barnehagen, siden det er styreren som har ansvaret for å skape rom og forutsetninger for at personalet skal få utviklet sin digitale kompetanse (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 36). Jeg tenker at viss styreren har en litt «nølede holdning», kan dette fort smitte over til resten av personalet. I barnehage B kom det

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

fram at styreren hele tiden oppfordret personalet, og hadde forventninger om at de skulle reflektere over handlingene sine, etiske spørsmål osv., og de var opptatt av og hele tiden forbedre seg. I barnehage A, hvor de ikke hadde kommet like langt med IKT i barnehagen, virket det som om at styreren og sekretæren satt med det meste av arbeidet, og at de ikke involvere resten av personalgruppen i noen særlig grad.

I forhold til det Bølgan (2009b) skriver om å dele synet personalet har på digitale verktøy opp i grupper, tenker jeg at det går an å plassere barnehage A i gruppen med «de nølende» og barnehage B med «de positive, men vaksomme» på grunnlag av det som kommer fram i intervjuene (Bølgan 2009b, s. 53).

5.2 Dokumentasjon

I forhold til dokumentasjon tenker jeg at barnehage B lykkes veldig godt med å synliggjøre det de dokumenterer for foreldrene til barna, siden de har en blogg som foreldrene har tilgang til. Hos barnehage A tenker jeg at dokumentasjonen blir noe mere generell, siden de må være mere selektive i forhold til hvilke dokumentasjon de publiserer, da de kun har en offentlig hjemmeside. Jeg tenker at det ikke er noe fasitsvar på hva man bør publisere av dokumentasjon fra barnehagehverdagen, Rammeplanen (2006b) definerer ikke hvor mye de enkelte barnehagene skal publisere av dokumentasjonen (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 53), så jeg tenker at barnehagene selv står fritt til å finne ut hva som passer best for dem. Samtidig er det barnehagens oppgave å sørge for at dokumentasjonen blir synliggjort (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 53). Og jeg tenker at bruken av digitale verktøy kan være et godt hjelpemiddel til nettopp dette.

Jeg tenker at det også kommer fram i intervjuene at begge barnehagene er bevisste på hva de legger ut, med tanke på at de tilpasser det de publiserer ut ifra hvilken portal de bruker.

Intervjupersonen i barnehage A opplyser om at de ikke har kommet så langt i arbeidet, men det viser likevel at målet og tankene om det er der, blant annet ved at de er så bevisste på hvilke bilder de publiserer, og at de har et mål i fremtiden om å bli sterkere på området.

Intervjupersonen i barnehage B opplyser om at på hjemmesiden deres ligger det bare generell informasjon, mens på den lukkede bloggen deres er det mere dokumentasjon fra

barnehagehverdagen. Jeg tenker at også dette tyder på at publisistene i denne barnehagen er veldig bevisste på hva det er de publiserer.

5.3 Barns medvirkning

Etter det som kommer fra i intervjuene, virker det ikke som om noen av barnehagene involverer barna i særlig stor grad når det kommer til dokumentasjonen i barnehagen. Svenning (2011) skriver om at i takt med at den teknologiske utviklingen barnehagen har hatt de siste årene, er det også blitt flere verktøy som kan brukes i arbeidet med dokumentasjon (Svenning 2011, s. 31). Da tenker jeg at det også er viktig å involvere barna i større grad, siden barns medvirkning står så sterkt både i Lov om barnehager (Kunnskapsdepartementet 2006c, § 3.) og i Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet 2006b, s. 17). Grunnen til at de ikke gjør det kan kanskje være lav digital kompetanse? Eller kanskje barnehagens digitale tilstand?

Intervjupersonen i barnehage A opplyser om at de er opptatte av at barnesporene skal synes i dokumentasjonen, og at barna får muligheten til å være med å velge ut bilder som styrer og sekretær kan publisere. Så er spørsmålet, er dette medvirkning? Ja, i den forstand at barna har muligheten til å medvirke i forhold til at de kan være med å velge hvilke bilder som skal brukes, men det blir på en måte ikke barna sitt produkt og derfor heller ikke barna sin dokumentasjon. Det er en litt annen situasjon i barnehage B, her får barna filme og ta bilder, men dette blir heller ikke brukt til dokumentasjon. Jeg tenker at begge eksemplene strider litt imot det Bølgan (2009b) skriver om at barna bør involveres i dokumentasjonsprosessen (Bølgan 2009b, s. 121). Likevel virker det som om dette er ganske typisk. Jeg tenker da på det Bølgan (2009c) skriver i rapporten Barnehagens digitale tilstand, hvor hun blant annet peker på at 66% av intervjuobjektene i undersøkelsen svarte at barna fikk ta bilder, men at kun 3% svarte at bildene barna tok ble brukt som dokumentasjon (Bølgan 2009c, s. 13).

5.4 Foreldresamarbeid

Det virker som om begge barnehagene bruker en del tid på foreldresamarbeid i forhold til barnas personvern. Jeg tenker da spesielt på godkjenningsskjemaet som begge barnehagene gikk igjennom med foreldrene når barnet deres startet i barnehagen. Dette er jo også

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

barnehagene lovpålagt å gjøre da det er nevnt i Personopplysningsloven (Justis- og beredskapsdepartementet 2000, § 8.) Men jeg tenker at det er en fin måte å gjøre det på ved at man bruker et skjema idet barnet starter i barnehagen, slik at foreldrene bevisstgjøres med en gang barnet deres starter i barnehagen. Det virker ikke som om det bare er disse to barnehagene som bruker denne ordningen, men at noen velger og gjøre det (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 26).

Begge barnehagene opplyser også om at de bruker en del tid på å veilede og samtale med foreldrene til barna om personvern. Dette tenker jeg er veldig viktig med tanke på å belyse temaet generelt, men også i forhold til hvilke bilder og annen type informasjon foreldrene selv legger ut på internett. Vi lever jo i et samfunn i dag hvor deling av informasjon om familien vår har blitt en vanlig del av hverdagen for mange foreldre igjennom flere forskjellige sosiale medier, blogg osv., og jeg tenker at det også er barnehagens oppgave og gi veiledning til foreldrene innenfor dette området. Hær mener jeg at vi igjen kommer tilbake til hvor viktig og sentralt barnehagepersonalets digitale kompetanse er, spesielt med tanke på informere foreldrene om digitale verktøy, og digitale verktøys posisjon i barnehagen, og i barndommen generelt (Kunnskapsdepartementet 2006a. s. 15).

5.5 Personvern

Som nevnt tidligere er bilder og annen dokumentasjon personopplysninger, og skal behandles etter personopplysningsloven (Justis- og beredskapsdepartementet 2000, § 2.). Dette tenker jeg begge barnehagene overholder både med tanke på at de begge har dette godkjenningsskjemaet som foreldrene krysser av på, og at de er selektive i forhold til hvilken dokumentasjon de publiserer igjennom sine kanaler. Dette mener jeg igjen er veldig viktig med tanke på det Bølgan (2009b) skriver om konsekvensene av publisering av dokumentasjon på internett (Bølgan 2009b, s. 97). Det er viktig å være bevisst på hvor vanskelig, eller umulig det er å tilbakekalle informasjonen man har publisert. Datatilsynet gav i 2008 ut et hefte kalt I beste mening ..., dette tenker jeg også barnehagene kan bruke som en del av veiledningen av foreldrene i forhold til barns personvern. Dette hefte inneholder blant annet råd, meninger og synspunkter fra pedagoger, foreldre og barneombudet (Datatilsynet 2008).

Når det gjelder hvem som kan publisere dokumentasjon fra de forskjellige barnehagene, opplyser begge barnehagene at de har noen i barnehagen som er publisister. I barnehage A er

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

det kun styrer og sekretæren som er publisister på den offentlige hjemmesiden deres. I barnehage B er også styrer og sekretær publisister, og det er kun de som publiserer informasjon på hjemmesiden deres, men de har også andre ansatte som publiserer på bloggen deres. Intervjupersonen fra barnehage B opplyser om at jo flere av personalet som publiserer dokumentasjon, jo bedre siden dette gjør at dokumentasjonen ikke blir «snever». Men, tenker jeg, vil flere ansatte som publiserer ha noe å si for hvordan barnehagen jobber med personvernet til barna?

På den ene siden så er jo bloggen lukket, og det er kun foreldrene som ser innholdet, men på den andre siden så tenker jeg at det kanskje kan føre til at man ikke reflekterer godt nok i forhold til hvilke bilder man legger ut, siden bloggen er lukket og bare foreldrene ser dokumentasjonen. Hær igjen tenker jeg at refleksjoner og samtale personalet imellom er veldig viktig, spesielt med tanke på tilbakeholdenheten av sensitiv informasjon om barna (Kunnskapsdepartementet 2006a, s. 26). Dette er også tanker som intervjupersonen i barnehage B opplyser meg om at barnehagen har samtale og diskusjoner rundt, siden det også er brukere av internett som ikke har gode intensjoner. Intervjupersonen i barnehage B deler også sine tanker rundt hvor lett det er å ta skjermbilde, og at dette også er noe de er bevisste på i forhold til bloggen deres.

5.6 Etiske utfordringer

Som jeg var inne på tidligere så virker det som om barnehagene ikke bruker særlig mye tid og ressurser på å involvere barna i arbeidet med dokumentasjonen, foruten om et eksempel fra barnehage A som jeg har nevnt tidligere. Dette tenker jeg reiser noen etiske spørsmål, blant annet spørsmålet om maktforholdet i barnehagen. Høiland og Winje (2010) skriver om viktigheten ved at den voksne som maktperson gir fra seg noe av makten man har over til barnet (Høiland og Winje 2010, s. 20). Jeg tenker at et steg på veien mot en jevnere maktfordeling i barnehagen kanskje kan være å involvere barna mere i dokumentasjonsprosessen, siden dette fører til at barnas medvirkning både blir synliggjort og mere virkelig for barna (Bølgan 2009b, s. 121).

Grunnen til at de ikke gjør det kan kanskje være fordi de ikke har tid eller ressurser nok? Eller kanskje de mener at barnas personvern kan bli svekket viss de lar barna dokumentere? Eller

kanskje de ikke har stilt seg selv spørsmålet? Barnehagehverdagen kan jo være hektisk og det kan være utfordrende og skaffe rom for barnas dokumentasjon. Digitale verktøy kan jo også være ganske dyre, og det kan hende barnehagen ikke tar sjansen på at det kan bli ødelagt viss barna får bruke de. Om barns personvern blir svekket av at de får dokumentere, tror jeg ikke siden det er de samme publisistene som publiserer dokumentasjonen. Jeg tenker at det mest sannsynlige kan være det siste, at barnehagene ikke har vært bevisste nok.

6 Avslutning

Jeg tror det blir vanskelig og komme med noen konklusjon om hvordan barnehagene ivaretar barns personvern ved publisering på internett. Ut i fra funnene mine og drøftingen min, tenker jeg at det er mange måter å jobbe med personvern på, og jeg tenker at det også kommer veldig an på hvordan man jobber med dokumentasjonen i barnehagen, og hvor mye av det man publiserer. Og ikke minst igjennom hvilke kanaler man publiserer dokumentasjonen igjennom. Det er for eksempel forskjell mellom hvilken dokumentasjon man kan legge ut på en offentlig hjemmeside kontra en lukket blogg som kun foreldrene har tilgang til.

Et element som jeg stadig kom tilbake til i drøftingen min, og som også ble nevnt en del av intervjupersonene mine, var betydningen av de voksnes digitale kompetanse. Jeg tenker at det kanskje er det mest sentrale innenfor barnas personvern, i tillegg til personopplysningsloven (Justis- og beredskapsdepartementet 2000), siden denne kompetansen gjør personalet mere reflektert rundt konsekvensene publisering av dokumentasjon kan ha for barna. Samtaler og refleksjoner innad i personalgruppen er også viktige for å utvikle digital kompetansen.

Jeg tenker også at veiledningen av foreldrene i forhold til barnas personvern er meget viktig, både med tanke på å belyse temaet utenfor barnehagens vegger, men også for å sette fokus på viktigheten ved arbeidet som gjøres i barnehagen i forhold til dokumentasjon og viktigheten av personvern i forhold til dette.

I forhold til undersøkelsen Bølgan (2009c) har gjennomført, og det som kommer fram i intervjuene mine, tenker jeg at en utfordring for de fleste barnehagene i fremtiden er å involvere barna i større grad i dokumentasjonsprosessen, samtidig som barnas personvern blir ivaretatt på en god måte.

7 Kilder

Bølgan, N. (2009a) *Vil du være med så heng på!* Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjerke AS

Bølgan, N. (2009b) *Du gjør bare sånn!* Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjerke AS

Bølgan, N. (2009c) *Barnehagens digitale tilstand. Nasjonal kartlegging av utstyr, tilgjengelighet og bruk av digitale verktøy i barnehagen.* Utgitt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Synovate.

Dalland, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving.* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Datatilsynet. (2008) *I beste mening ...* Oslo: Datatilsynet.

Erstad, O. (2008) *Digital kompetanse i skolen.* Oslo: Universitetsforlaget

Gotvassli, K, Å. (2004) *Et kompetent barnehagepersonale.* Kristiansand: Høyskoleforlaget AS

Høiland, T. Winje, G. (2010) *Nå er det min tur ...* Kristiansand: Høyskoleforlaget

Justis- og beredskapsdepartementet (2000) Personopplysningsloven. Lastet ned fra: <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-04-14-31>

Kunnskapsdepartementet. (2006a) Temahefte om IKT i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Kunnskapsdepartementet. (2006b) Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Kunnskapsdepartementet. (2006c) Lov om barnehager. Lastet ned fra: <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kvistad, K. Søbstad, F. (2013) *Kvalitetsarbeid i barnehagen.* Oslo: Cappelen Forlag AS

Larsen, A, K. (2012) *En enklere metode.* Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjerke AS

Sando, S. (2012) *Barna som robuste og empatiske IKT-aktører.* Jæger, H. Torgersen, J, K (red). (2012) *Medialisert barndom.* Oslo: Universitetsforlaget AS

Svenning, B. (2011) *Hva fortelles om meg?* Otta: CAPPELEN DAMM AS

Bacheloroppgave

«Hvordan ivaretar barnehagen barnas personvern ved publisering av dokumentasjon på internett?»

Åberg, A. Taguchi, H, L. (2012) *Lyttende pedagogikk*. Oslo: Universitetsforlaget AS

8 Vedlegg

8.1 Intervjuguide

1. Kan du beskrive hva barnehagen publiserer på internett fra livet i barnehagen?
2. Hvem er det som publiserer innlegg og bilder på nettsiden? Er det noen faste blant personalet?
3. Hvem er det som kan se informasjonen som legges ut på internett?
4. Har barnehagen noen formelle retningslinjer den forholder seg til vedrørende publisering av informasjon om barna i barnehagen? Utdyp?
5. Er foreldrene informert om sitt barns personvern ved publisering av informasjon på internett?
6. Involverer dere foreldrene vedrørende publisering av informasjon om eget barn på internett?
7. Involverer dere barna vedrørende publisering av informasjon på internett?